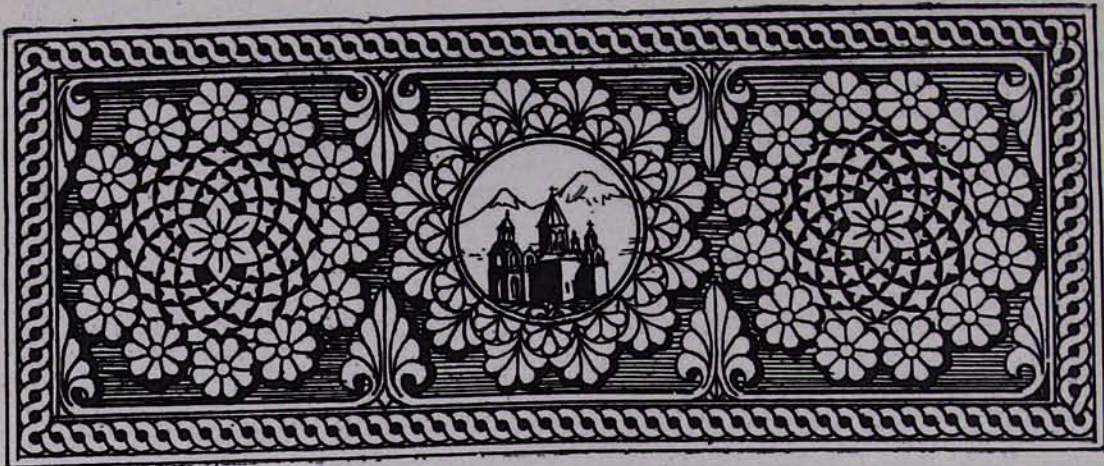

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿՅՈՒԼՊԵՆԿՅԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՄՆՈՒՄ ԵՎ ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Օգոստոսի 15-ին, հինգշաբթի օր, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին ժամանեցին Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչները՝ Լոնդոնի համալսարանի տնտեսագիտական ֆակուլտետի պրոֆեսոր մեծարգո սըր Սիդնի Քեյնը և Փարիզի համալսարանի դասախոս ճարտարապետ պարոն Ե. Ութուճյանը:

Օղանավակայանում, Վեհափառ Հայրապետի անունից, հյուրերին դիմավորեցին Տ. Մահակ արքեպիսկոպոս Տեր-Հովհաննիսյանը, Տ. Նղիշե վարդապետ Սարգսյանը և Մայր Աթոռի դիվանապետ պարոն Հայկ Առաքելյանը: Տ. Մահակ սրբազանը հյուրերին ուղղված ողջույնի խոսք ասաց: Մեծարգո սըր Սիդնի Քեյնը իր պատասխան խոսքում խորին շնորհակալություն հայտնեց ջերմ ընդունելության համար:

Այնուհետև հյուրերը առաջնորդվեցին Երեւանի «Արմենիա» հյուրանոցը:

Օգոստոսի 16-ին, ուրբաթ օրը, հարգելի հյուրերը Տ. Նղիշե վարդապետի, դիվանապետ պարոն Հ. Առաքելյանի և Մայր Աթոռի տնտեսա-ֆինանսական կառավարչության պետ պարոն Հ. Սեդգալյանի ուղեկցությամբ այցելեցին տեսարժան վայրեր, եղան Արդնի բուժարանում, Մաղկաձորում և Սեւանում: Այս ուղևորության ժամանակ հյուրերը հնարավորություն ունեցան հանգամանորեն ծանոթանալու Մայր Հայրենիքի բնության գեղեցկություններին, կուրորտային սպասարկման դրվածքին, Սեւանի լճի

գեղեցկությանն ու հմայքին: Բայց ի մասնավորի հյուրերը հուզիչ ու խանդավառ տպավորություններ ստացան Մաղկաձորում, իրր դիտեցին հայ ճարտարապետության հրաշալի հուշարձաններ՝ Կեչառիսի վանքերը, ծանոթացան նրանց պատմության, ճարտարապետական առանձնահատկություններին և Հայրենի Կառավարության հոգատար ու բարեխիղճ վերաբերմունքին: Պետական միջոցներով վերակառուցվում ու պահպանվում է ամբողջ վանքը: Վանքերի մասին հյուրերին բացատրություններ տվեց Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հնությունների պահպանության կոմիտեի պատասխանատու աշխատակից Կ. Հովհաննիսյանը: Թանկագին հյուրերը առանձնապես անմոռաց տպավորություններ ունեցան Մաղկաձորում հանգստացող հազարավոր պիոներների ճամբարներից մեկում: Փոքրիկ պիոներները հյուրերին ընդունեցին սրտագին խանդավառությամբ, համաձայն պիոներական ընդունված պաշտոնական կարգ ու ձևի: Հուզիչ էր այն պահը, երբ մի փոքրիկ պիոներ, ընդունելության համապատասխան հանդիսությունից հետո պիոներական կարմիր վզկապ կապեց սըր Սիդնի Քեյնի և պարոն Ութուճյանի վզից: Այդ օր հյուրերը ճաշեցին պիոներների հետ միասին, ուրախ սեղանների շուրջ հավաքված:

Բաժանման ժամանակ ստեղծվեց իրապես սրտառուլ տեսարան, երբ հյուրերը լավա-

գույն տպավորություններով հրաժեշտ առին մեր կայսրառ և սիրասուն փոքրիկներին:

Հյուրերը ու իրենց լեռնադաշտն հյուրանոց:

Հաջորդ օրը, շաբաթ, օգոստոսի 17-ին, հյուրերը այցելեցին Բյուրականի աստղադիտարանը, որտեղ նրանց դիմավորեց աստղադիտարանի գիտաշխատողների խումբը Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահ Վիկտոր Համբարձումյանի գլխավորությամբ: Բյուրականում հյուրերը հանգամանորեն ծանոթացան աստղադիտարանի գիտական աշխատանքներին և դարձրորեն դարպացած տեխնիկական հարմարություններին:

Բյուրականից հետո հյուրերը այցելեցին Օշական Ս. Մեսրոպի շիրմին և հարուստ տպավորություններով վերադարձան Երևան:

Կիրակի, օգոստոսի 18-ին, Ս. Աստվածածնի վերափոխման օրը, հավարտ սուրբ պատարագի, Վեհարանում տեղի ունեցավ պաշտոնական ընդունելություն օրվա տոնի կապակցությամբ, որին ներկա էին ամբողջ միաբանությունը և Մայր Աթոռի պաշտոնակալները:

Ընդունելությանը ներկա էր նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պարոն Ս. Գասպարյանը:

Գերապատիվ Սահակ սրբազանը Ս. Աստվածածնի տոնի առթիվ Վեհափառ Հայրապետին շնորհավորելուց հետո, պաշտոնապես ներկայացրեց Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչներին՝ սրբ Սիդնի Քեյնին և պարոն Եղվարդ Ութունյանին:

Սրբ Սիդնի Քեյնը Վեհարանի Ծաղկյա դահլիճում ընդունելության ժամանակ ասաց.

«Ձերդ Սրբություն»:

Ուրախ ենք հայտնելու, որ բարեհաջող կերպով ժամանեցինք Ս. Էջմիածին և գտանք սրտագին հյուրընկալություն:

Մենք, ինչպես գիտեք, Ձեզ հայտնի նպատակով եկել ենք այստեղ, Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության հատուկ հանձնարարությամբ, որպեսզի մեր գործունեությամբ շնորհակալ լինենք իրագործելու մեծ Հանգուցյալի կտակը: Այս նպատակի համար անշուշտ մենք պիտի տարբեր առիթներով էլ հանդիպենք, խնդիրները գործնականորեն քննության առնելու համար:

Ես անձամբ ծանոթ եմ հայ ժողովրդի և Հայ Եկեղեցու անցյալ պատմության և մեծապես գնահատում եմ նրանց դերը ողջ քրիստոնեության համար բերած՝ իրենց նպաստների մեջ: Հետևաբար իմ այս առաքելությունը ինձ խորապես մխիթարում է, որ ես իմ

համեստ օգտակարությունը պիտի բերեմ նրանց կյանքի և գործերի հաջողության համար:

Ես խորապես զգացված եմ, Ձերդ Սրբություն, ինձ տրված մեծ պատվի համար և ողջունում եմ Ձեզ ամբողջ սրտով:

Ապա մեծարգո պարոն Եղվարդ Ութունյանը, թարգմանելով սրբ Սիդնի Քեյնի խոսքերը, ինք ևս իր հերթին ասաց.

«Վեհափառ Տեր»:

Ես երախտապարտ կզգամ զիս Ձերդ Վեհափառության և Կյուպենկյան հիմնարկության անդամներուն առջև, որ ինձի պատահովություն տրվեցավ ողջ կոխելու իմ շատ երազած Մայրենի հողին վրա և ըլլալ Ս. Էջմիածնի մեջ:

Ես կուզամ հանձնարարությամբ մը որպես ճարտարապետ, որպեսզի մոտիկեն, մասնագետի ալ աչքերով տեսնվին այն ծրագրերն ու աշխատանքները, որոնց Դուք ձեռնարկած եք, մասնավորաբար Մայր Տաճարի աշխատանքներուն վերաբերյալ, համաձայն հանգուցյալ Գալուստ Կյուպենկյանի թողած մեծ կտակին: Ես իմ ամբողջ գիտակցությամբ և խղճով պիտի կատարեմ իմ պարտականությունը:

Թույլ տվեք որդիական ակնածանքով ողջունել Ձեզ, համբուրելով Ձեր Ս. Աջը»:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը հայտնելով իր շնորհակալությունը սուրբ տոնի առթիվ իրեն ուղղված շնորհավորանքների համար, հատկապես դիմեց հյուրերին՝ Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչներ սրբ Սիդնի Քեյնին և պարոն Եղվարդ Ութունյանին:

«Հագեցվան խորունկ գոհունակությամբ կողջունեմք Ձեզ այս սուրբ հողին վրա ու կմաղթեմք Ձեզ բարի գալուստ:

Մեզի հայտնի ըլլալով Ձեր այցելության ազգիվ նպատակը, Մենք իրապես ուրախ կզգանք Մեզ այս պահուս հավատալով, որ անօգնական պիտի չմնանք Մեր շինարար աշխատանքներուն և ծրագրերուն իրագործման համարն վրա:

Մեր Ս. Եկեղեցին, մեր Մայր Աթոռը վերածննդի շրջան մը կսկսին մեր օրերուն: Մեր ժողովրդի հոգիին մեջ սուրբ հավատք կանի ու կխորանա:

Մեր երկրին մեջ այժմ ստեղծված օրինական պայմանները հույժ նպաստավոր են:

Հետևաբար մենք՝ հոգևորականներս լծված ենք աշխատանքի, վերաշինելու համար մեր Եկեղեցին և Ս. Էջմիածինը իր բոլոր հաստատություններով:

Այս պատմական և վճռական պահուն կուգամ Դուք և Մեզ կրեմք մեծ ավետիս մը, որն է Մեզ օգնել այն նյութական միջոցներ-

րով, որ հատկապես Ս. Էջմիածնի համար կտակված են ազգային բարեբար Գալուստ Կյուպենկյանի կողմն:

Այս իրողության մեջ Մենք կտեսնենք նախաճամուրյան ձեռք: Գոհություն Աստուծո: Մենք Մեր գործը սկսած ենք հավատով և լավատեսությամբ: Արդ, երջանիկ ենք հաստատելու, որ Մեր գործին շուրջ հետզհետե կստեղծվին այն բոլոր առարկայական պայմանները, որոնք առավել կանեցնեն Մեր լավատեսությունը և Մեր բոլոր հույսերը կդառնան ստուգություններ:

Մեզ խորապես հուզեցին մեծարգո սրբ Սիդնի Քեյնի խոսքերը, երբ ան բնավ, քե ինքը կհանչեմ մեր Եկեղեցին, մեր ժողովուրդը, մեր պատմությունը: Նրե այդպես է, Մենք պիտի ըսեինք.— Մեծահարգ պարոն պրոֆեսոր, երբ մեզ կհանչեմք, հետևաբար պետք է նաև սիրեք մեր Եկեղեցին, մեր ժողովուրդը:

Կհավատանք, որ խնդիրները գործնականորեն լինելու առթիվ մենք գիրաւ լավագույնս ու ճիշտ պիտի հասկենանք ի պայծառություն Հայաստանյայց Եկեղեցվո և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

Վերստին բարի գալուստ մաղթելով Ձեզի, կցանկանանք Ձեզ խաղաղ և բարի ժամանակ Հայաստանի հողի վրա:

Թող Աստված օրհնե Ձեր ազնիվ գործը:

Պաշտոնական ընդունելությունից հետո հյուրերի պատվին Վեհաբանում տրվեց ճաշ, որին ներկա եղան մասնավոր հրավիրյալները: Ծառից հետո հարգարժան հյուրերը Վեհափառ Հայրապետի հետ ունեցան երեք ժամ տևող տեսակցություն:

Օգոստոսի 19-ին, երկուշաբթի օր, սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Նոյմարդ Ութուճյանը Վեհաբանում երկրորդ խորհրդակցությունը ունեցան Նորին Ս. Օծուխյան հետ: Այդ խորհրդակցությունը ներկա էին նաև Մայր Աթոռի տնտեսաֆինանսական կառավարչության պետ պարոն Հ. Սեդգարյանը և Մայր Աթոռի ճարտարապետ պարոն Ա. Գալիկյանը, որոնք Վեհափառ Հայրապետի հանձնարարությամբ հանգամանորեն հյուրերին ծանոթացրին Մայր Աթոռում և նրա շրջապատի մեջ կատարված ու կատարվելիք աշխատանքներին:

Օգոստոսի 20-ին, երեքշաբթի, Վեհաբանում շարունակվեց խորհրդակցությունը Վեհափառ Հայրապետի նախագահության տակ:

Կեսօրին Վեհափառ Հայրապետի հետ սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Նոյմարդ Ութուճյանը սեղանակից եղան միաբանության, Հյուրերը մեծարվեցին հայկական հերիսայով:

Ուսանողության անունից Թանկագին հյուրերին բարի գալուստի խոսք ասաց բարեշնորհ խորեն սարկավազ Պալյանը: Ապա մեծարգո սրբ Սիդնի Քեյնը խոսքը ուղղելով ուսանողներին ասաց.

«Մեր՝ Հայաստանում անցկացրած մի քանի օրերի ընթացքում ծանոթացանք մասնավորաբար Հայ Եկեղեցու անցյալ փառավոր պատմությանը և եկեղեցական շենքերի հրաշալի կոթողներին, բայց այսօր ներկա ենք գտնվում ի մասնավոր Հայ Եկեղեցու ապագա ծառայողներին մոտ և մենք շատ ուրախ ենք դրա համար:

Հայ Եկեղեցին մեծ ծառայություններ է մատուցել իր ժողովուրդին և ամբողջ մարդկության, և դեռ պետք է շարունակի իր գործը: Հետևաբար շնորհավորում ենք Ձեզ և հաջողություններ ենք ցանկանում»:

Ծառից հետո Հոգևոր ճեմարանի փոխ-տեսուչ հոգեշնորհ Տ. Մեսրոպ վարդապետ Անթարյանի առաջնորդությամբ հյուրերը եղան Հոգևոր ճեմարանում, այցելեցին գրադարանը, հանդիսասրահն ու դասասենյակները, և ապա եղան նաև ուսանողության ննջարաններում:

Վերադառնալով Երևան, հյուրերը այցելեցին Երևանի կոնյակի և Շահումյան ավանի կենինի անվան մետաքսի գործարանները:

Օգոստոսի 21-ին, չորեքշաբթի օր, հյուրերը մեկնեցին Գեղարդի վանքը ընկերակցությամբ հոգեշնորհ Տ. Գնեկ և Տ. Նիկիթ վարդապետների, պարոն Հմայակ Սեդգարյանի և պարոն Հայկ Առաքելյանի:

Գեղի Գեղարդ ճանապարհի վրա սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Նոյմարդ Ութուճյանը այցելեցին Գառնիի հեթանոսական տաճարը, և ապա ուղղվեցին դեպի Գեղարդի հրաշակավոր պատմական վանքը: Վանքի մեծ դարբասի առաջ հարգելի հյուրերը դիմավորվեցին Գեղարդի վանահոր և միաբանության անդամների կողմից: Վանքում հյուրերը երկար ժամանակ հիացմունքով դիտեցին հայ ճարտարապետության չքնաղ կոթողներից մեկը հանդիսացող Գեղարդի վանքի եկեղեցիներն ու մատուռները: Հայրենի բնության այդ չքնաղ անկյունը մեծ տպավորություն թողեց հյուրերի վրա, որոնք խորապես գնահատեցին հայ տաղանդավոր վարպետների ճարտարապետական աշխատանքները և Հայաստանի չքնաղ բնությունը: Վերջում ի պատիվ հյուրերին տրվեց նախաճաշ: Սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Նոյմարդ Ութուճյանը մեծ հաճությամբ ճաշակեցին առանձնապես Գեղարդի ծաղկաբույր և քաղցրահամ մեղրը: Հյուրերը երեկոյան դեմ լավագույն տպավորություններով հրաժեշտ առին Գեղարդից:

Օգոստոսի 22—24 օրերին շարունակվեցին խորհրդակցությունները Էջմիածնում, Վեհափառ Հայրապետի նախագահության տակ: Այդ օրերին սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Ութուճյանը այցելեցին նաև Զվարթնոց և Ս. Հռիփսիմյանց ու Ս. Գայանյանց վանքերը, եղան վերջերս ստացված նոր Վեհարանի շենքում, հանգամանորեն հետաքրքրվեցին նոր Վեհարանի վերանորոգության և կահավորման հետ կապված հարցերով:

Օգոստոսի 23-ին, ուրբաթ օր, առավոտյան ժամը 11-ին, Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչները՝ սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Եղվարդ Ութուճյանը, Հայկական ՍՍՌ Կառավարական տանը ընդունվեցին Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետի նախագահի տեղակալ պարոն Բալաբեկ Մարտիրոսյանի կողմից:

Ընդունելությանը ներկա էր նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պարոն Ս. Գասպարյանը:

Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետի նախագահի տեղակալի և Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչների միջև տեղի ունեցավ երկու ժամ տևող ջերմ զրույց՝ նրանց առաքելության հետ կապված հարցերի շուրջ:

Օգոստոսի 25-ին, կիրակի օր, Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության ներկայացուցիչները ներկա եղան Մայր Տաճարում ի հիշատակ Մայր Աթոռի մեծանուն բարերար Գալուստ Կյուպենկյանի մահվան երկրորդ տարելիցի մատուցված հայրապետական հանդիսավոր սուրբ պատարագին և բարոյին:

Օգոստոսի 26-ին, երկուշաբթի օր, սրբ Սիդնի Քեյնը և պարոն Եղվարդ Ութուճյանը հրաժեշտ առին Վեհափառ Հայրապետից և իրենց առաքելությունը ավարտած համարելով, օդի ճանապարհով Մոսկվայի վրայով մեկնեցին դեպի Փարիզ:

Երևանի օդանավակայանում Գալուստ Կյուպենկյան հիմնարկության հարգելի ներկայացուցիչներ սրբ Սիդնի Քեյնին և պարոն Եղվարդ Ութուճյանին ճանապարհեցին հոգեշնորհ Տ. Մեսրոպ և Տ. Եղիշե վարդապետները, Մայր Աթոռի դիվանագիտական պարոն Հ. Առաքելյանը և տնտեսա-ֆինանսական կառավարչության պետ պարոն Հ. Սեդգարյանը:

Բարի ճանապարհ հարգելի հյուրերին:

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐԴԱՊԵՏ ԱՆՔԱՐՅԱՆ

